

Koronavīrusus **1966.gadā** aprakstījuši *D. A. J. Tyrrell un M. L. Bynoe*

Pirmo reizi koronavīrusu izdalīja no cilvēka,
slima ar ARS, 1965.gadā

Koronavīrusi ir RNS saturoši un iedalās apakšgrupās
 α , β , γ , δ

SARS-CoV-2 pieder pie β
un ir homologs SARS-CoV

Epiteliocīti ir galvenais SARS-CoV-2 mērķis

SARS-CoV-2 inokulācija cilvēka elpceļos ierosina mukociliārā klīrensa nomākumu, kam pastarpināti seko epitheliocītu bojāeja

Definīcijas Covid-19 sakarā:

SARS-CoV-2 – vīruss, kas ierosina slimību Covid-19

Covid-19 – slimība, kuru ierosina SARS-CoV-2

Inficēts – jebkura persona, kurai ir konstatēts vīruss

Slims – jebkurš cilvēks, kuram konstatēts
SARS-CoV-2 un slimības simptomi

SSK-10 esošie kodi:

U 07.2 – ja vīruss nav identificēts

U 07.1 – ja vīruss identificēts

Z 20.8 – iespēja inficēties un kontakts ar citām lipīgām slimībām

Plānotais kods: ? – **Covid-19 seku parādībām**

SARS-CoV-2

iekļūst organismā galvenokārt caur
deguna, rīkles, bronhiālā koka

gļotādu,

nonāk

perifērajā asinsritē

un tālāk

mērķa orgānos

plaušās

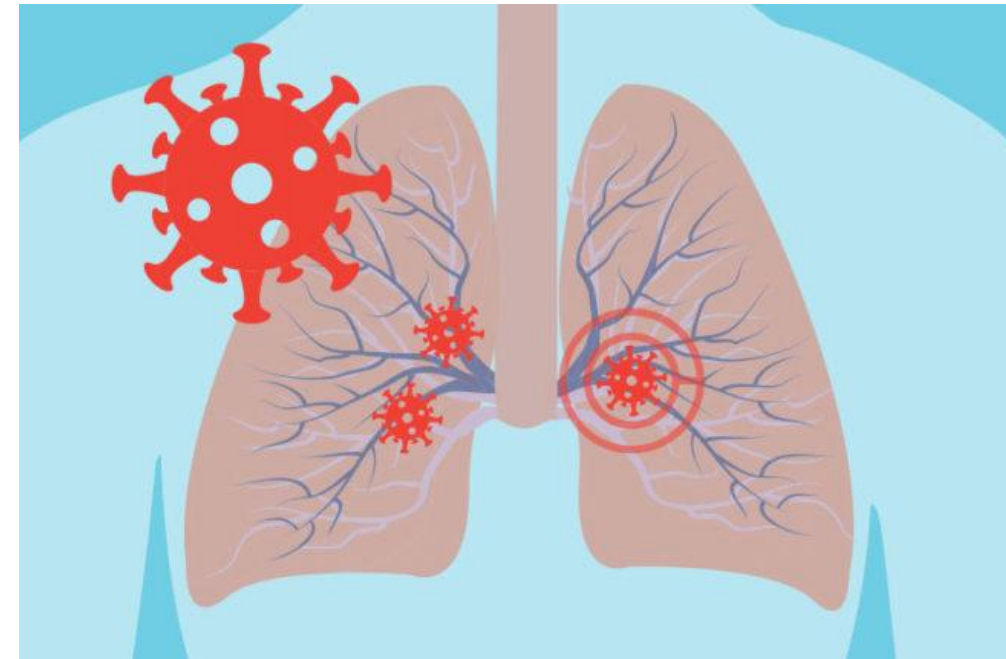
KZT

sirdī

aknās

nierēs

citos

Par apjukumu visaugstākajos Veselības organizāciju līmeņos liecina:

- Bezprecedentu situācija, kad **no augsta reitinga žurnāliem tiek atsaukti** „zinātniskie raksti” - <https://retractionwatch.com/retracted-coronavirus-covid-19-papers>
- PVO ziņojumi par efektīviem **medikamentiem** un to **atsaukumi**
- **nepietiekami pārbaudītu vakcīnu** pieteikumi
- **nepietiekami pamatoti** ziņojumi, izmantojot atsevišķus un gadījuma rakstura „mērāmos raksturlielumus”
- mākslīgās plaušu ventilācijas nozīmes neadekvāts novērtējums **pieredzes trūkuma dēļ**

Problēmas, objektīvā realitāte, grūtības *ar kurām sastopas ārsti*

- **Pareiza** biomateriāla **paņemšana!**
- Pacienta **objektīvās apskates īpatnības:**
  - ✓ **ārsts** ir spectērpā – praktiski **nav** normāla acu kontakta
  - ✓ **pacients šausmās** no „apgērbtā” ārsta un māšas
  - ✓ **pacienta** pastiprināta izolācija – piederīgie apmeklēt nevar, utt.
  - ✓ **trauksme** traucē apskati

Problēmas, objektīvā realitāte, grūtības *ar kurām sastopas pacienti*

- Trauksme traucē uztveri
- Medpersonāla teikto
- Izmeklējumu rezultātu izpratni
- „**Veselo**” **cilvēku bailes** no slimajiem un pārslimojušiem
(vai **piesardzība**, vai stigmatizācija)
- **Neziņa** par nākotni:
  - **izveseļošos** vai **nomiršu**
  - būs **antivielas** vai nebūs
  - būs **sekas** vai nebūs
  - saslims **tuvinieki** vai nē

No klīniskā skatu punkta...

*Izšķir SARS-CoV-2 infekcijas 2 fāzes: **agrīno** un **vēlīno***

- **Agrīnā** – izšķirošā loma ir
  - **nespecifiskiem** aizsardzības mehānismiem
  - specifiskai adaptīvai aizsargsistēmai,
kas ļauj **eliminēt vīrusu no organisma**

Daži rekomendē **specifisko imūnglobulīnu**

Ja šis posms ir neefektīvs, tad...

- **Vēlīnā** – SARS-CoV-2 aktivācija?? un „citokīnu vētra”
  - tā saistīta ar milzīgu **virionu daudzuma ģenerāciju**, kas noved pie
  - **mērķa orgānu bojājuma**

Par prognozēm:

Neitrofīlu augsts līmenis perifērajās asinīs asociējas ar sliktu prognozi.

- **IL-10** ↓ – **slikta prognoze**
- **IL-1 β** , **IL-6**, **TNF- α** , u.c.
- **IL-6** ↑ – **slikta prognoze**

«Citokīnu vētra» ir par iemeslu ARDS

→ nereti noved pie *letāla iznākuma*

Vīruss uzsāk savu „otro uzbrukumu” 7-14 dienas pēc slimības sākuma!

No Covid-19 sākuma līdz ARDS parasti ir **8 dienas**

Ārstam jābūt vērīgiem šajā laikā

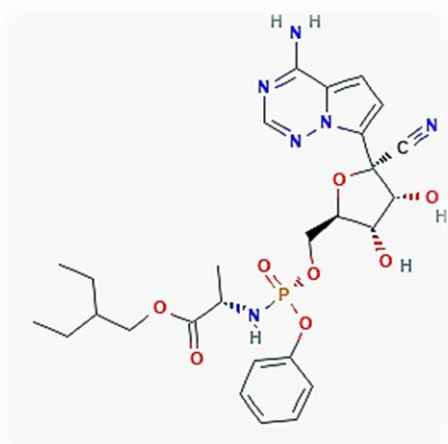

Ārstēšana

Remdesivir:

- jauns pretvīrusu preparāts
- nukleotīdais analogs
- $C_{25} H_{35} N_6 O_8 P$
- tikai intravenozi
- deva ar samazinājumu

<https://pubchem.ncbi.nlm.nih.gov/image/imgsrv.fcgi?cid=121304016&t=s>

Ir arī citi

- Japāņu **Favipiravir**,
polimerāzes inhibitors
- uz šīs bāzes veidots Krievijā

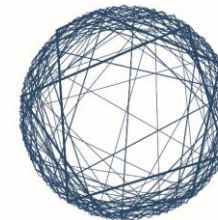
Areplevirs

- $C_5H_4FN_3O_2$

<https://nplus1.ru/images/2020/06/26/0ee1ccf9a00f3285202beea8e1ffa870.png>

VPP „Covid-19 seku mazināšanai” medicīnā

Svarīgākie pētījumu virzieni:

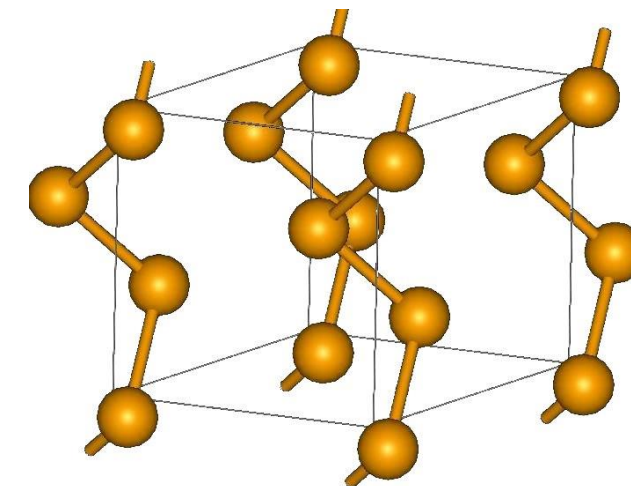
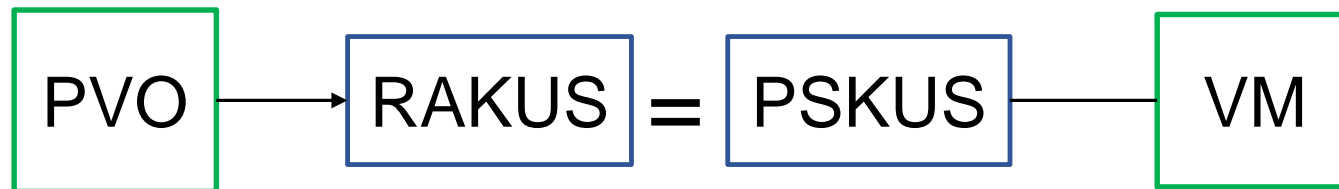

BORISA un
INĀRAS
TETEREVU
FONDS

- **patoģenēze** –
  - ✓ **imūnais** statuss – citokīnu spektrs un statuss
  - ✓ apoptozes, **fibrozes** rādītāji
  - ✓ selēna vielmaiņas īpatnības
- **imūnģenētiskais** novērtējums:
  - ✓ **protektīvie** gēni
  - ✓ **riska gēni**

Dalība **internacionālajās** struktūrās:

- vakcīnradošajās
- *solidarity trial* – zāļu apzināšana un novērtēšana

Structure of hexagonal selenium

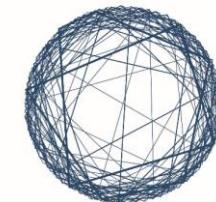
<https://en.wikipedia.org/wiki/Selenium>

Ko sagaidām no VPP medicīnas sadaļas?

Latvijai

- ✓ **ir vai nav** mūsu iedzīvotājiem protektīvie vai riska **gēni**?
- ✓ kāds ir **antivielu** „pārklājums” mūsu iedzīvotājiem?
- ✓ vai pēc pārslimošanas ar Covid-19 ir **seku parādības** veselībai?
- ✓ cik mainīgs ir vīruss un kas to ietekmē?
- ✓ **riska grupu** noskaidrošana

BORISA un
INĀRAS
TETEREVU
FONDS

Pasaulei

- ✓ **atziņas par** medikamentiem – *Solidarity trial* ietvaros
- ✓ **ieguldījums vakcīnu** veidošanas procesos
- ✓ **patoģenēzes posmu** noskaidrošana, iekļaujoties kopainā

Bīstami apstākļi un bīstamās vietas !

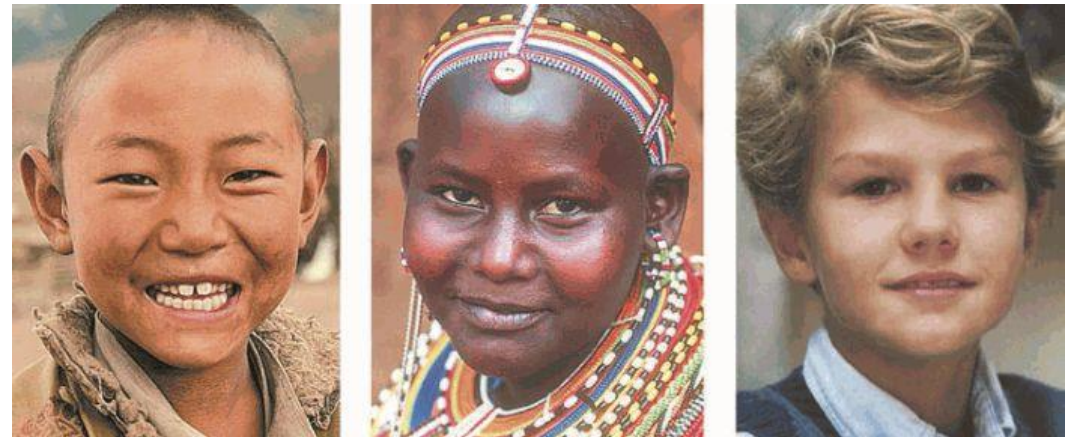
- Slēgta tipa **uzgaidāmās telpas**, bet īpaši slēgta tipa uzgaidāmās telpas ar apmeklētāju **plašu ģeogrāfisko izcelsmi**

bet īpaši

ilgstoša atrašanās slēgtā telpā ar daudziem cilvēkiem

Konkrēti:

- ✓ lidostu uzgaidāmās telpas
- ✓ pilna lidmašīna
- ✓ kora mēģinājums „šaurās” telpās, utml.

Ko varam darīt reāli, lai neinficētos?

- **Ne**iet un **ne**piegalīties
- Iet un piegalīties **retāk**
- Iet un piegalīties īslaicīgi un tur, kur **mazāk** cilvēku un **lielākas** telpas
- Ievērot **attālumu/distanci** – gan fizisko, gan sociālo
- Uzturēties kaut kur **īsāku laiku**

Ko varam darīt reāli?

- Vakcinēties **pret gripu** ar četrvalento vakcīnu
- Vakcinēties pret **pneimokālo infekciju**
- **Mazgāt** rokas pēc sabiedrisko vietu apmeklējuma
- **Ieziest deguna gļotādu ar aizsargziedi**
- Lietot **atsevišķus** traukus ne tikai darbā, bet arī mājās

*Paldies par
uzmanību!*